

Ponor Rečice na Čičariji

Antonio Ciceran
Speleo klub Had, Poreč

Kaskada s vodom na 120 m dubine u drugom djelu jame prema kanalu Podgače. Foto: Antonio Ciceran

Položaj i pristup objektu

Ponor Rečice nalazi se u sjeveroistočnom kopnenom dijelu Istarskog poluotoka na planini Čičariji u općini Lanišće. Ulaz je smješten na zapadnom dijelu Laniškog polja (najveće krško polje u Istri), točnije između sela Podgače i Prapoče, 1600 m zapadno od sela Podgače. Laniško polje proteže se u pravcu sjeverozapad-jugoistok u duljini od 5 km od sela Lanišće prema sjeverozapadu do sela Prapoče, a najšire je 800 m kod sela Podgače. Južni rubni dio Laniškog polja skoro u cijeloj duljini čini ponor zona iznad koje se prema jugu strmo uzdiže brdo Osoje iznad kojeg se nalazi veći kraški plato bogat speleološkim objektima. Laniško polje ima sliv voda koje dolaze s područja Lanišća i zaleđa, Račje Vasi te zapadnije voda koja dotječu iz zaleđa sela Prapoča. Sva se ta voda površinski sakuplja i dotječe do polja gdje na njegovim rubnim dijelovima sitasto ponire.

Ulaz u objekt nalazi se na lokalitetu Rečica pod kosom stijenom uz rub polja

iznad kojeg se strmo uzdiže brdo Osoje. Do objekta je najlakše doći asfaltiranim cestom od sela Podgače prema Prapočama 780 m te nakon izvora koji je uz cestu dolazi se do štale i sa ceste skreće lijevo poljskim putem 700 m jugozapadno preko polja te šume topola do predjela zvanog Dvorine. Prije kraja polja skrenuti desno 80 m prema zapadu te nastaviti 180 m pješke kroz šumu te proći uz hranilicu za divljač. Nakon hranilice teren se spušta te pratiti korito od potoka još 30 m do ulaza. Gauss-Kriegerove koordinate ulaza u jamu su X=5030346 Y=5428589, a nadmorska visina ulaza je 478 m n.m. Objekt je označen pločicom SK HAD 200. U objekt povremeno ponire voda koja se za vrijeme kišnih razdoblja sakuplja sa okolnih brda te stvori vodenu bujicu koja po koritu ponire u objekt. Na samom rubu polja na kontaktu fliša i vapnenca vrijedno je spomenuti neka značajnija mjesta gdje voda ponire u zemlju. Jugoistočni dio polja od ulaza u ponor Rečice na lokalitetima Školji i Komunjske rupe evidentirano je nekoliko sitastih ponora od kojih je

najzanimljiviji Miletov školj koji za vrijeme većih kiša guta veliku količinu vode. Sjeverozapadno od ulaza uz rub polja locirana su još 3 ponora od kojih je za sad istražen ponor Duvčić do dubine 20 m i duljine 50 m i za koji se ustanovilo da guta veliku količinu vode koja dolazi iz zaleđa sela Prapoča. Daljnje istraživanje ponora Duvčić obustavljeno je radi, za sad, neprolaznog suženja. Poznato je da su se na tom području Laniškog polja vršila trasiranja vode te je dokazano da vode izviru na izvoru Sv. Ivan u Buzetu.

Kronologija istraživanja

Priču o ponoru Rečice započinju u jesen 1996. god. mještani sela Podgače, Denis i Danijel Medica i Danijel Vratović koji kao mlađi i znatiželjni, pobuđeni pričom starijih da se pod brdom nalazi Vela pećina kroz koju protječe voda prema Buzetu, kreću u akciju pronalaska ulaza koji bi vodio u Velu pećinu pod brdo. Pronalaskom ulaza koji je bio potpuno zatrpan kamenjem, mislili su da je to nemoguća misija, ali nadu im

Poniranje potoka na ulaz u ponor Rečice.
Foto: Antonio Ciceran

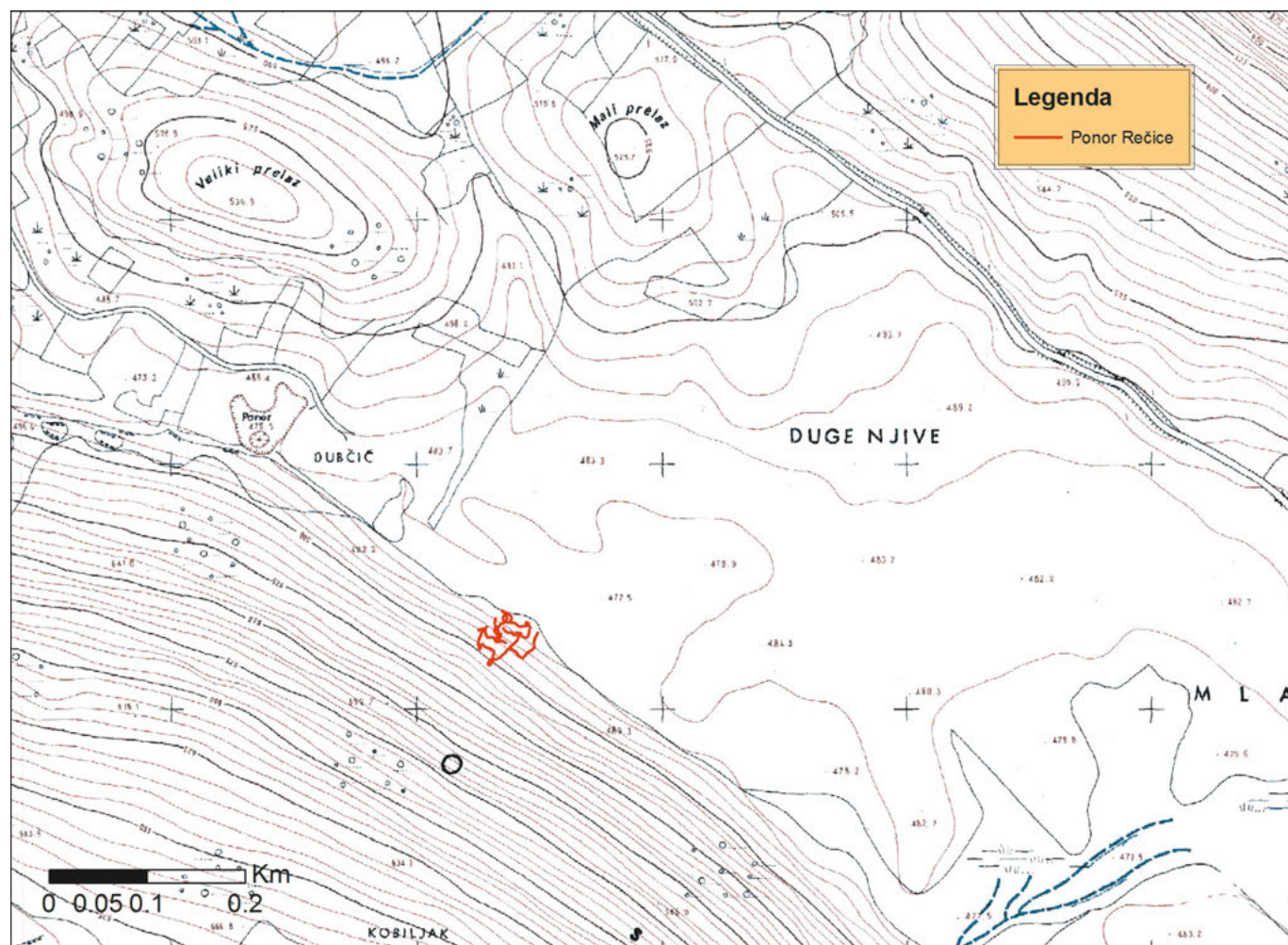

Pukotinski ulaz ponor Rečice na kontaktu fliša i vapnenca. Foto: Antonio Ciceran

je ostavio žubor vode koji se jedva čuo negdje ispod zatrpanog ulaza. Htjeli su pozvati Dragu Opašića – Billyja iz Pazina jer su jedino za njega znali da se spušta u jame, ali nisu nikako mogli stupiti u kontakt s njim zbog loše komunikacije i telefona kojeg nisu imali. Stoga su krenuli s otpravanjem kamenja s ulaza sve

dok se nije pojavila veća kamena gromada za koju su posudili traktor i vitlo kako bi je izvukli s ulaza. Pomicanjem kamenja, ispod ulaza pojavila se uska pukotina koja je za njih bila neprolazna pa su ipak zbog nemogućnosti prolaska dalje odustali.

Prvo speleološko istraživanje ponora Rečice započinjše Nenad Kuzmanović zajedno s mještanom sela Prapoča, Zoranom Šverkom koji 24. 3. 2003. god. na ulaznom dijelu vade kamenje te štemaju uski prolaz za dalje u jamu. Kuzmanović ulazi i na 5 m ispod ulaza pronalazi kosu dvoranu (dvorana

Položaj i pružanje ponora Rečice na karti. Pripremio: Antonio Ciceran

Polazak u istraživanje. Vertikalni skok sa saljevima i kalcitnim bazenom na 20 m dubine nakon dvorane Šverko. Foto: Mladen Jekić

Šverko) na čijem se kraju nalazi vertikalni nastavak jame po kojem se cijedi voda. Zaključuje da je objekt veoma perspektivan i opasan radi vode koja kroz njega ponire.

1. 4. 2003. istraživanje nastavlja Nenad Kuzmanović i Ivan Glavaš te od već poznate dvorane istražuju nekoliko vertikalnih skokova do 45 m dubine gdje je za daljnje napredovanje bilo potrebno neoprensko odijelo. Kanal se nastavlja horizontalno te je potrebno ući u vodu za nastavak istraživanja. Unatoč njihovim saznanjima da ponor ima perspektive i nastavlja se kroz horizontalni polupotopljeni kanal, iz speleoloških krugova nije se baš nitko gurao da provjeri što ima dalje! Stoga se samo istraživanje objekta proteglo tokom godina kroz dvije veće pauze. 12. 10. 2008. organizirana je jedna blic akcija na kojoj su sudjelovali Nenad Kuzmanović, Maja Rađenović, Denis Medica i Antonio Ciceran s ciljem istraživanja novog horizontalnog dijela. Napredovalo se po vodenom kanalu 50 m u duljinu i ustanovilo da ponor nastavlja u dva vertikalna dijela i jedan kamin, te da je potrebno uže i duga speleološka oprema.

Nakon te blic akcije shvatili smo da objekt ima potencijala te da daljnja istraživanja neće biti lagana, radi same vode i prolaska kroz polusifon na 50 m dubine kroz koji se mora provući sva oprema, a i tehnika koja ne trpi vodu. Sljedeće istraživanje organizirano je 1. 12. 2011. s ciljem prolaska dalje u

U Bankovom kanalu na 34 m dubine. Foto: Renato Banko

vertikalni dio na kraju vodenog kanala. Sudjelovali su Petar Matika i Kardi Županić (SD Istra), Ivan Glavaš (SU Spelunka) i Antonio Ciceran (SK Had), a kao support Denis Medica iz Podgaća. Prolaskom kroz polusifon uspjeli smo izvući bušilicu suhu i na kraju horizontalnog dijela spustili se po vertikalnom skoku 15 m u dubinu gdje dalje ponor nastavlja u vertikalni skok od 15 m u nepoznato. Zbog nedostatka opreme smo odustali i objekt raspripremili.

Uslijedilo je drugo razdoblje pauze u kojem se nije ulazilo u ponor i uvijek je to nekako bilo tamo negdje i nikako da se složimo i krenemo, sve dok jednom prilikom, vraćajući se s jednog istraživanja sa Ćićarije, Renato Banko (SK Had) ne postavi pitanje: „Ma di su te Rečice? Kad ćemo ić to pogledat?“ I tako, radi njegove upornosti uslijedi jedan plodan period istraživanja od 13. 7. do 24. 12. 2015. u kojem se ponor Rečice istražio do dubine -235 m te topografski snimio.

U periodu od 13. 7. do 24.12.2015. g. u ponoru Rečice provelo se 12 akcija speleološkog istraživanja. Na istraživanju su sudjelovala šestorica speleologa: Antonio Ciceran, Renato Banko (SK Had), Mladen Jekić, Petar Matika (SD Istra), Ivan Glavaš (SU Spelunka) te Denis Medica iz Podgaća. Unatoč sušnoj sezoni bez previše padalina istraživanje ponora vršila su se u skladu s vremenskom prognozom i raspoloživosti ljubitelja takvih mokrih istraživanja. Na istraživanjima nas je uspjelo biti najviše po troje, ali smo uspjeli u šarenoj ekipi

istražiti i topografski snimiti cijeli ponor. Otežavajuća i neizbježna okolnost u svoj toj priči bila je hladna voda i neoprensko odijelo koje smo nosili tokom istraživanja. Zbog svoje razgranate morfologije, istraživanje ulaznih dijelova, Bankov kanal i kamin iza polusifona na -50 m te vertikalnu Perspektiva, ostavili smo za kraj te krenuli s istraživanjima u dubinu. Postepeno se napredovalo u 6 akcija te se objekt istražio i topografski snimio do dubine - 235 m. Ulazne dijelove se istraživalo i topografski snimilo u 6 akcija gdje su se neki dijelovi jame tehničkim penjanjem i proklesavanjem uskih dijelova spojili s već poznatim dijelovima. Na 55 m dubine u Kuzminom kanalu, proklesao se ulaz u zaseban kanal, vertikalnu Perspektiva i dio Podgaće, gdje se dosegla dubina -130 m.

Opis objekta

Ponor Rečice, po poznatoj speleološkoj klasifikaciji, spada u razgranate i koljenaste vertikalne speleološke objekte. Ulaz je pukotinskog oblika dimenzija 2 x 1,5 m koji se nalazi na rubu polja, točnije na kontaktu dviju stijena fliša i vapnenca. Već na samom početku vidljivo je da je plafon kosa ploča koja je dominantna kroz cijeli objekt, a dno objekta u većini je preplavljen vodom u bazenima. Objekt karakterizira splet horizontalnih i vertikalnih kanala koji su međusobno odvojeni vertikalnim skokovima. Jama se od samog ulaza ne razvija previše u duljinu već u radijusu od svega 60 m od ulaza prema jugu. Najdublja točka u ponoru Rečice

Izron iz ½ sifona na -50 m dubine. Foto: Mladen Jekić

nalazi se nekoliko metara zapadno od samog položaja ulaza što ukazuje da su se kanali vratili pod polje gdje su dotakli fliške naslage te je i prolazak dalje nemoguć.

Kroz pukotinski ulaz 2 x 1,5 m u pravcu istoka, provlačenjem se ulazi u uski kosi kanal do police na 5 m dubine. Od police prema istoku nalazi se vertikalni skok od 6 m koji se spaja u dvoranu Šverko na -13 m, a prema zapadu kroz pukotinu provlačenjem dolazi se nakon 2 m u strmu kosinu koja je ulaz u dvoranu Šverko. Otud prema sjeveru provlačenjem dolazimo nakon 2 m u dovodni kanal Rečica koji je zapravo jedan uzak meandar koji počinje ispod ulaza i nakon 15 m duljine spaja se na istočni dio dvorane Šverko na 15 m dubine. Kroz taj kanal voda dolazi u objekt sve dok se teren dovoljno ne zasiti vodom pa onda voda krene kroz ulaz. Dvorana Šverko dimenzija je 15 x 8 m i pravca pružanja sjeverozapad- jugoistok te je njeno dno mjestimično ispunjeno kamenim kršem. U dvorani Šverko prema istoku-jugoistoku nalaze se spojevi s kanalima, skokom od 6 m i dovodom Rečica, a na istočnom dijelu nalazi se prolaz za dalje u ponor. Prema zapadu iz dvorane nalazi se, među kamenim blokovima, ulaz u Bankov kanal koji se spaja neprolaznom pukotinom na glavni aktivni kanal (Kuzmin kanal) na 50 m dubine. Bankov kanal duljine je 40 m i dubine 35 m, pravca pružanja prema jugozapadu, a nakon vertikalnog skoka od 15 m prema jugoistoku. Bankov kanal karakterizira 20 m dug horizontalni fosilni kanal u kojem se nalazi i spoj s dijelom koji se zove Kamin, a kreće s 50

m dubine iza polusifona, skokom od 15 m i kanalom duljine 15 m koji je pruža prema Kuzminom kanalu te je neprolazan. U istočnom dijelu dvorane Šverko na 16 m dubine kroz prolaz 1 x 0,5 m prolazi se dalje u ponor. Slijede tri kraća vertikalna skoka 5, 4 i 12 m između kojih su horizontalni dijelovi s vodom na dnu kanala. Do vertikalnog skoka od 12 m objekt se pruža prema istoku, a zatim skreće prema jugu sve do -50 m dubine gdje počinje polupotopljen uski kanal kroz polusifon. Dalje prema jugozapadu kanal se sužava i pruža 13 m u duljinu te je potrebno leći u vodu i provlačiti se kroz polusifon gdje je svega 10 cm od površine vode do plafona. Nakon polusifona ulazi se u prostor 2,5 x 3 m iz kojeg prema sjeveru kreće ispenjani dio Kamin koji se spaja 10 m nakon ulaska u Bankov kanal i prema jugu ulazi se u Kuzmin kanal. Kamin čine nekoliko kraćih vertikalnih skokova koji su većinom slobodno ispenjani, osim skokova 4 i 5 m koji su savladani tehničkim penjanjem. Kanal Kamin, do ispod skoka od 4 m, kreće prema sjeveru te postepeno zavija u pravcu sjeverozapada, a zatim tim pravcem pružanja nastavlja do njegovog kraja kojeg čini strma kosina. Kosina je pri vrhu zatrpna kamenjem te je neprolazna i kroz zarušenje osjeća se strujanje zraka, te se shvatilo, kad se izradio nacrt tog dijela, da se svega nekoliko metara iza zarušenja nalazi Bankov kanal. Kuzmin kanal je horizontalan polupotopljen kanal koji se pruža prema jugozapadu u duljini od 25 m. Na nekih 10 m u pukotini na plafonu, nalazi se uska pukotina koja je spaja na dno Bankovog kanala, a 5 m iza toga, u rubu prema

Izlazak iz vertikalnog skoka od 14 m u meandar na 70m dubine. Foto: Antonio Ciceran

jugoistoku, nalazi se ulaz u vertikalnu Perspektiva. Nakon Kuzminog kanala slijedi niz vertikalnih skokova od 13, 14, 24 i 10 m koji se pružaju prema jugozapadu sve do dubine od -120 m. Nakon zadnjeg skoka od 10 m kanal mijenja pravac prema sjeveroistoku pa prema sjeverozapadu i kreće u koso sljedećih 35 m. Na sredini kosog kanala dolazi se na dio koji je vrlo nizak i pun blata, a nakon njega slijedi uski meandar koji nakon 10 m ulazi u manju dvoranu 4 x 2 m. U sjeverozapadnom dijelu te dvorane ulazi se uži kanal koji naglo skreće prema jugu i provlačenjem među sigama dolazi se do vertikalnog skoka od 7 m. Skok od 7 m i prostor ispod prekriveni su sigovinom. Nakon dva manja skoka iz zasiganog dijela ulazi se u visoki meandar koji se pruža prema sjeveru. Meandar je dugačak 15 m te 3 m iznad poda on je najširi do 1,5 m i u tom dijelu prolazi se kroz usku pukotinu u najveći prostor u ponoru, a to je vertikala od 25 m, dio koji je u cijeloj jami najzapadniji i nazvan je Prapoće. Dno vertikale dimenzija je 16 x 5 m i pruža se pravcem jugozapad-sjeveroistok, a dno u njenom sjeverozapadnom dijelu prekriven je većim kamenim gromadama i kršem, a jugozapadni dio prekriven je kalcitnim bazenima. Na zapadnom rubu dvorane iza većih kamenih blokova nalazi se jedan manji kanalić koji se spušta 5 m u dubinu i pruža se 6 m prema jugozapadu. Najdublja točka u dvorani Prapoće iznosi -170 m, a prolaz dalje kreće u vertikalni skok od 5 m preko velikog kamenog bloka u pravcu juga. Do samog dna, sljedećih 65 m, ponor karakterizira nekoliko vertikalnih skokova i kraćih horizontalnih užih dijelova

Kaskade na 120 m dubine. Foto: Antonio Ciceran

Istraživanje novih djelova na 170m dubine.
Foto: Mladen Jekić

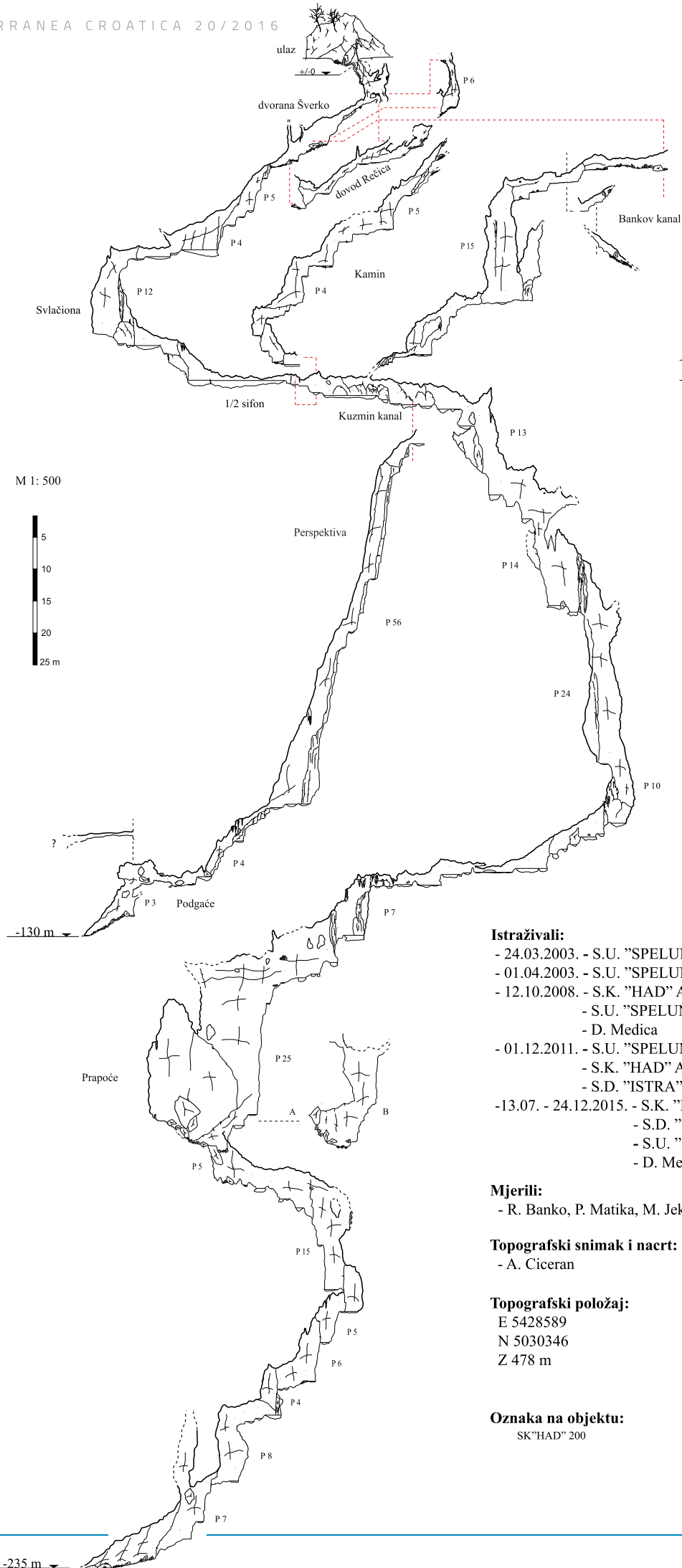
među skokovima koji vode do završne kose dvorane na dnu. Vertikalni skokovi su redom od 15, 5, 6, 4, 8 i 7 m te nakon skoka od 15 m kanal skreće prema jugozapadu i zaokreće i napravi puni krug sve do skoka od 8 m. Nakon skoka od 8 m pravac protezanja jame je sjever-sjeverozapad te se preko skoka od 7 m spušta u zadnju dvoranu duljine 15 m i širine 5 m. Na početku dvorane koja se pruža prema sjeveru nalazi se kamin koji se uspinje preko 15 m u visinu. Dno zadnjeg dijela dvorane prekriveno je blatom, a na rubovima stijena uočeni su nivoi podizanja vode koja za

Kaskada u kanalu na -125 m dubine. Foto: Antonio Ciceran

vrijeme većih padalina ne uspije protjeći kroz usku pukotinu na kraju dvorane gdje je izmjerena dubina -235 m. Ulaz u vertikalni skok od 55 m, nazvan Perspektiva, manjih je dimenzija 1 x 0,5 m te kroz njega ulazi sva manja količina vode koja ponire u objekt. Za vrijeme većih kiša dio vode ulazi u Perspektivu, a dio nastavlja Kuzminim kanalom horizontalno te dalje prema dnu. Vertikalna od 55 m dimenzija je 1 – 3 x 3 m i pruža se prema jugoistoku te je najveći vertikalni skok u objektu. Na dnu skoka od 55 m kanal nastavlja sljedećih 30 m prema sjeveroistoku. Kanal kreće u

koso sve do skoka od 4 m za koji je potrebno uže. Kanal dalje je horizontalan i prilično uzak te se nakon 13 m dolazi na zadnji manji vertikalni skok od 3 m za koji je također potrebno uže. Nakon skoka kanal se lagano spušta sljedećih 6 m i postupno se sužava u neprolaznu pukotinu kroz koju dalje protječe voda. Najniža izmjerena točka u tom dijelu je – 130 m. Taj dio jame je najistočniji i nazvan je Podgače te se u tom dijelu u pravcu istoka, prije skoka od 3 m, nalazi 8 m duga uska i neprolazna pukotina koja je jedina moguća perspektiva za daljnje napredovanje u cijelom objektu.

Ponor Rečice

Prapoće, Čićarija

profil

Istraživali:

- 24.03.2003. - S.U. "SPELUNKA" N. Kuzmanović
- 01.04.2003. - S.U. "SPELUNKA" N. Kuzmanović, I. Glavaš
- 12.10.2008. - S.K. "HAD" A. Ciceran
- S.U. "SPELUNKA" N. Kuzmanović, M. Rađenović
- D. Medica
- 01.12.2011. - S.U. "SPELUNKA" I. Glavaš
- S.K. "HAD" A. Ciceran
- S.D. "ISTRA" P. Matika, K. Županić
- 13.07. - 24.12.2015. - S.K. "HAD" A. Ciceran, R. Banko
- S.D. "ISTRA" P. Matika, M. Jekić
- S.U. "SPELUNKA" I. Glavaš
- D. Medica

Mjerili:

- R. Banko, P. Matika, M. Jekić, I. Glavaš, D. Medica

Topografski snimak i nacrt:

- A. Ciceran

Topografski položaj:

E 5428589
N 5030346
Z 478 m

Dubina:

-235 m

Tloctrna (hor.) duljina:

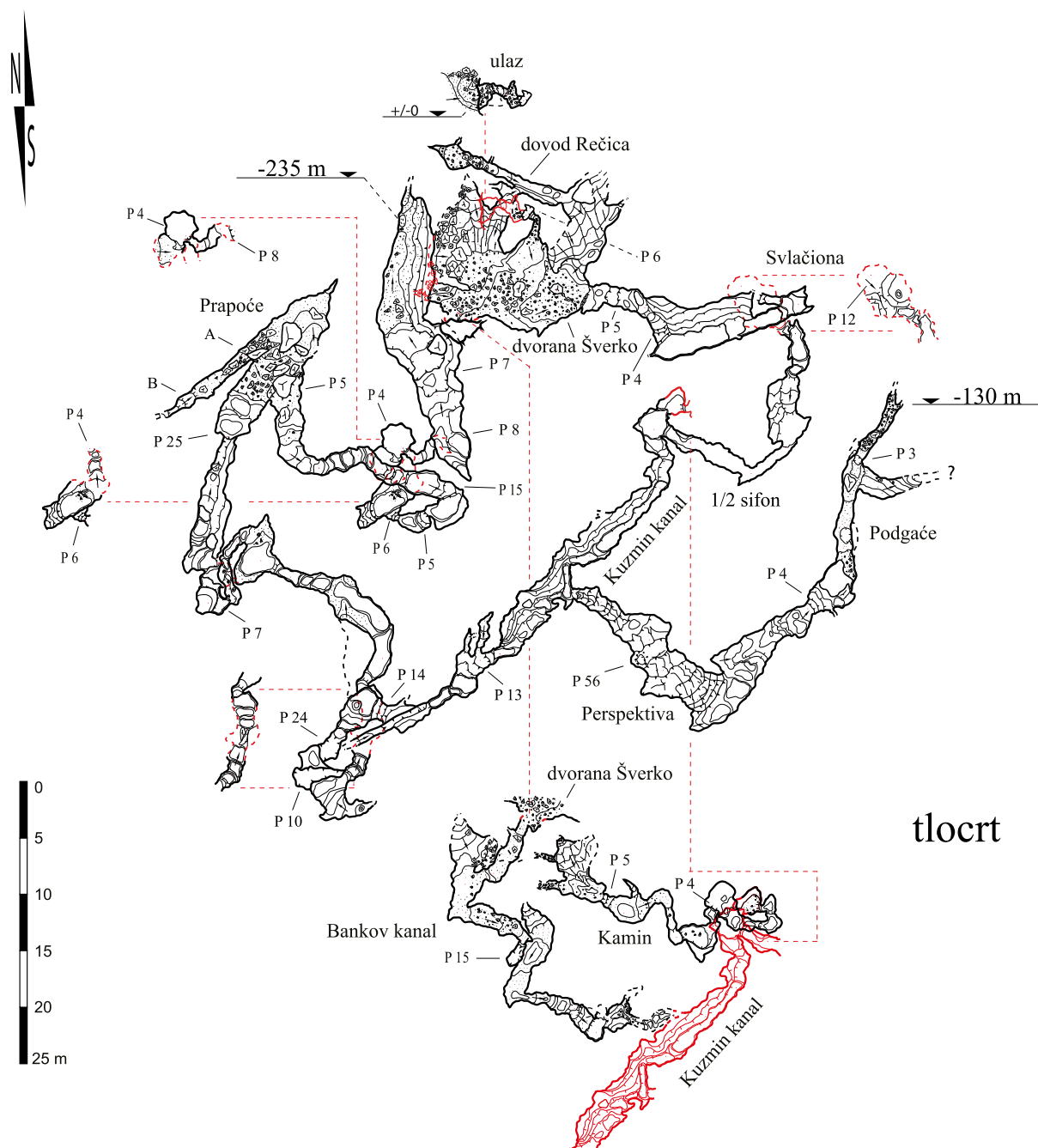
415 m

Stvarna duljina:

662 m

Poligonalna duljina:

696 m

SUMMARY

Rečica Sinkhole on Čičarija Mt. (Istria)

The story of the Rečica Sinkhole begins in 2003 when Nenad Kuzmanović found a narrow passage, which enters the sinkhole. The news of the possibility of further exploration traveled quickly through caving circles. Due to the complexity of exploration in Jama kod Rašpora and Jama u Birbovoj dragi it was a long time before a team gathered to explore the new sinkhole on Mount Čičarija. Over the course of 13 years, with two long breaks, in three small pushes only a part of the main passage up to 50 m of depth was explored and it was surmised that the cave has a extensive possibilities considering the amount of water which flows into it during heavy rains and the new vertical shafts which were not explored. From July 13th to December 24th 2015, during extensive exploration, the cave was systematically explored and a complete survey was made. Rečica Sinkhole is currently the third longest and deepest cave explored on Mount Čičarija., being 235 metres deep, 415 m long horizontally and with a total length of 662 m. It is a vertical cave with a horizontal entrance, morphologically considered as cascade cave. As an interesting, demanding and very dangerous cave with a possibility of flooding during rains, it requires a diving wetsuit due to the water flow at the bottom of the main passage which extends to the end the cave. The best prospect for further exploration is in the section named Podgaće at a depth of 125 m, where a narrow and impassable crevice extending to the east has been found, but requires a lot of enlargement in order to enter a new vertical shaft. A lot of effort, hard work and free time has been invested in the exploration of this cave. I would like to thank all the people who participated in the exploration of Rečica Sinkhole, with special thanks to Denis Medica from Podgaće, who was in charge of reporting about weather conditions during field exploration, which was very important for the safety of explorers.